

Katalikų tikybos mokytojai: būtinybė gauti bažnytinės valdžios institucijos išduodamą tinkamumo patvirtinimą nepateisina terminuotų darbo sutarčių atnaujinimo

Nėra diskriminacijos dėl religijos ar dėl terminuotos darbo santykių trukmės

YT ir 17 kitų asmenų (toliau kartu – ieškovai), kurie daugelį metų dėsto katalikų tikybą valstybinėse įstaigose, buvo įdarbinti *Ministero dell'Istruzione dell'Università e della Ricerca – MIUR* (Švietimo, aukštojo mokslo ir mokslo tyrimų ministerija – MIUR, Italija) pagal paeiliui sudarytas terminuotas darbo sutartis (TDS). Manydami, kad negalėjo pasinaudoti Italijos teisėje numatyta pedagoginio personalo paskyrimo į nuolatinės pareigas tvarka dėl metinės jiems patikėtų užduočių trukmės, kuri neleido jų įtraukti į nuolatinius rezervo sąrašus, ieškovai kreipėsi į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą su ieškiniu, juo iš esmės siekė, kad dabartinės jų sutartys būtų pakeistos į neterminuotas darbo sutartis (NDS)

Pažymėjęs, kad pagal Italijos teisės nuostatas, kuriomis į nacionalinę teisę perkeltas Bendrasis susitarimas dėl darbo pagal terminuotas sutartis¹, švietimo sektoriuje paeiliui sudarytas TDS negalima pakeisti į NDS, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas manė, kad šis ieškinys negali būti patenkintas. Jo teigimu, atsižvelgiant į tokios galimybės nebuvimą ir į tai, kad atitinkamai katalikų tikybos mokytojai negalėjo pasinaudoti Italijos teisėje numatyta paskyrimo į nuolatinės pareigas tvarka, šioje teisėje tokiems mokytojams nenumatyta jokios piktnaudžiavimo paeiliui sudarant TDS prevencijos priemonės, kaip tai suprantama pagal Bendrojo susitarimo 5 punktą.

Taigi šis teismas nutarė pateikti Teisingumo Teismui klausimą dėl Italijos teisės nuostatų atitikties Bendrojo susitarimo 5 punktui bei Sąjungos teisėje nustatytam diskriminacijos dėl religijos draudimui². Be to, jis prašė Teisingumo Teismo patikslinti, ar būtinybė šiems mokytojams gauti bažnytinės valdžios institucijos išduodamą tinkamumo patvirtinimą, kad galėtų dėstyti katalikų tikybą, yra „objektyvi priežastis“, kaip tai suprantama pagal šį Bendrąjį susitarimą, kuri galėtų pateisinti tokių TDS atnaujinimą. Galiausiai jam kilo klausimas, kokių pasekmių kiltų pagrindinėje byloje, jeigu Teisingumo Teismas nuspręstų, kad aptariamoms teisės aktų nuostatomis neatitinka Sąjungos teisės.

Savo sprendime Teisingumo Teismas, be kita ko, pateikė nuomonę dėl priemonių, kuriomis pagal nacionalinę teisę turi būti baudžiama už piktnaudžiavimą paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis, veiksmingumo.

Teisingumo Teismo vertinimas

¹ 1999 m. kovo 18 d. sudarytas Bendrasis susitarimas dėl darbo pagal terminuotas sutartis, pateiktas 1999 m. birželio 28 d. Tarybos direktyvos 1999/70/EB dėl Europos profesinių sąjungų konfederacijos (ETUC), Europos pramonės ir darbdavių konfederacijų sąjungos (UNICE) ir Europos įmonių, kuriose dalyvauja valstybė, centro (CEEP) bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis (OL L 175, 1999, p. 43; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 3 t., p. 368) priede.

² Šis draudimas numatytas Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 21 straipsnyje ir 2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyvoje 2000/78/EB, nustatančioje vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus (OL L 303, 2000, p. 16; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 4 t., p. 79).

Teisingumo Teismas pirmiausia konstatavo, kad aptariamomis nacionalinės teisės nuostatomis nesiekama reglamentuoti valstybės narės ir bažnyčių santykių, bet jos yra susijusios su katalikų tikybą dėstančių mokytojų darbo sąlygomis valstybinėse įstaigose, taip pat byla nesusijusi ir su SESV 17 straipsnio 1 dalyje nurodytų bažnyčių statusu, todėl jis pripažino turintis jurisdikciją priimti sprendimą dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą.

Dėl esmės pripažinęs, kad nėra diskriminacijos dėl religijos, nes ieškovų paskyrimas į nuolatinės pareigas buvo neįmanomas dėl jiems patikėtų užduočių trukmės, o tai visiškai nesusiję su jų religija, Teisingumo Teismas visų pirma nurodė, kad situacija, kai ieškovai negali pasinaudoti galimybe, kad jų darbo sutartys būtų pakeistos į NDS, nors kitus dalykus dėstantys mokytojai, kurių padėtis panaši, galėjo tai padaryti, reiškia nevienodą požiūrį į dviejų kategorijų pagal terminuotas darbo sutartis dirbančius darbuotojus. Todėl tokiai situacijai netaikomas Bendrojo susitarimo 4 punktas³, nes pagal jį draudžiamas nevienodas požiūris į pagal terminuotas ir neterminuotas darbo sutartis dirbančius darbuotojus. Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas negali netaikyti aptariamų nacionalinės teisės normų, remdamasis minėtu punktu.

Dėl Bendrojo susitarimo 5 punkto „Piktnaudžiavimo prevencijos priemonės“ Teisingumo Teismas nusprendė, kad pagal šią nuostatą draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, kuriose numatyta, kad katalikų tikybos mokytojams netaikomos normos, skirtos nubausti už piktnaudžiavimą paeiliui sudarant TDS, jeigu vidaus teisės sistemoje nenumatyta jokios veiksmingos priemonės, o tai turi įvertinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Iš tiesų, žinoma, negalima atmesti galimybės, kad valstybiniame katalikų tikybos mokymo sektoriuje būtina nuolat priderinti įdarbintų darbuotojų skaičių prie potencialių jų teikiamų paslaugų gavėjų skaičiaus; dėl to darbdaviui kyla laikinų įdarbinimo poreikių, o šiame sektoriuje būtinas ypatingas lankstumas gali pagal Bendrojo susitarimo 5 punkto 1 dalies a papunktį pateisinti paeiliui sudaromas TDS. Tačiau šios nuostatos laikymasis reikalauja, kad būtų konkrečiai patikrinta, ar tokių sutarčių atnaujinimu siekiama patenkinti laikinus poreikius ir ar šia galimybe faktiškai nėra naudojamosi siekiant patenkinti nuolatinius su personalu susijusius darbdavio poreikius. Pagal įvairias TDS, kurias darbdavys sudarė su ieškovoais pagrindinėje byloje, ne vienus metus buvo atliktos panašios užduotys, todėl šie darbo santykiai gali būti suprantami kaip tenkinantys ilgalaikius poreikius, tačiau tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Tada konstatavęs, be kita ko, kad tinkamumo patvirtinimas, kurį turi gauti katalikų tikybos mokytojai, kad galėtų dėstyti, išduodamas vieną kartą, o ne prieš kiekvienus mokslo metus, kai sudaroma TDS, neatsižvelgiant į jiems patikėtų užduočių trukmę, ir kad šis išdavimas nesusijęs su priemonėmis, kuriomis siekiama socialinės politikos tikslų, Teisingumo Teismas nurodė, kad šis patvirtinimas nėra „objektyvi priežastis“, pateisinanti TDS atnaujinimą pagal Bendrojo susitarimo 5 punkto 1 dalies a punktą.

Galiausiai Teisingumo Teismas priminė, kad šis punktas nėra tiesioginio veikimo, todėl nacionaliniam teismui nekyla pareigos netaikyti tam punktui prieštaraujančios nacionalinės teisės nuostatos; vis dėlto atsižvelgdamas į visą vidaus teisę ir taikydamas joje pripažintus aiškinimo metodus prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar nagrinėjamų nacionalinės teisės nuostatų aiškinimas, kuris atitiktų Bendrąjį susitarimą, yra galimas.

PASTABA: Prašyme priimti prejudicinį sprendimą valstybių narių teismai, nagrinėdami juose iškeltą bylą, gali pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

³ Bendrojo susitarimo 4 punkto „Nediskriminavimo principas“ 1 dalyje numatyta, kad pagal terminuotas sutartis dirbantiems darbuotojams negali būti taikomos mažiau palankios darbo sąlygos negu panašioms nuolatiniams darbuotojams vien dėl to, kad jie sudarė terminuotas darbo sutartis ar palaiko terminuotus darbo santykius, nebent šis nevienodas požiūris yra objektyviai pagrįstas.

[Visas sprendimo tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Nuotraukas iš sprendimo paskelbimo posėdžio galima rasti „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106